

ספרי' — אוצר הספרים — ליובאוויטש

לקוטי שיחות

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל
שניאורסאהן

מליובאוויטש

לך לך

מתורגם ומעובד לפי השיחות של לקוטי שיחות חלק כה
(תרגום חפשי)

יוצא לאור על ידי
"מכון לוי יצחק"
בפר חב"ד ב'

שנת חמשת אלפים שבע מאות שישים ושמונה לבריאה

לעילוי נשמת
הרבנית מרת טשארנא
בת ר' דוד זצ"ל אושפאל
נפטרה ביום בדרי"ח מ"ח ה'תשס"ז
ת. נ. צ. ב. ה.
נדפס ע"י משפחת שמוקלער שיחיו

הכתובת להשיג השיחות באינטרנט:
<http://www.torah4blind.org>

להביא את 770 הביתה!

כל מי שהיה ב-770 אי פעם, זוכר בודאי את שלל

הקובצים והעלונים המחולקים בכל ליל שבת קודש

כעת ניתן להשיג את חלקם ברשת האינטרנט, אצלך בבית!

קבצים גרפיים וקבצי טקסט:

דבר מלכות: שיחות כ"ק אד"ש מה"מ מהשנים תשנ"א-תשנ"ב.

יחי המלך: קונטרס שבועי, הכולל שיחות-קודש בעניני גאולה ומשיח.

המעשה הוא העיקר: לקט הוראות למעשה בפועל משיחות כ"ק אד"ש מה"מ (החל משנת תשמ"ח).

שיחות הגאולה: גיליון שבועי של ימות המשיח, בהוצאת "האגודה למען הגאולה האמיתית והשלמה".

מעין חז"ל: גיליון שבועי לילדים, בהוצאת "מכון לוי יצחק" בכפר חב"ד ב'.

האמונה הטהורה: גיליון שבועי בעניני אחרית הימים.

קבצים גרפיים בלבד:

לקוטי שיחות: שיחה מוגהת של כ"ק אד"ש מה"מ היו"ל לקראת כל שבת ב-770,

על-ידי "ועד להפצת שיחות".

חדש לקוטי שיחות (מתורגם): שיחה מוגהת של כ"ק אד"ש מה"מ הנדפס בספרי

לקוטי שיחות, בהוצאת "מכון לוי יצחק" בכפר חב"ד ב'.

להקהיל קהילות: גיליון שבועי מתורתו של משיח בעניני הקהלות בשבת,

בהוצאת צא"ח העולמית, ניו-יורק.

קבצי טקסט בלבד:

פנימיות: ירחון לבני הישיבות, בהוצאת מרכז את"ה בארץ הקודש.

ליקוט ניגונים: שתי חוברות על הניגונים שניגן וביאר כ"ק אד"ש מה"מ, בהוצאת קה"ת (תשנ"ב).

דרך הישרה: (אידיש) קונטרס מיוחד לילדים, הכולל שיחות-קודש בעניני גאולה ומשיח.

לעבן מיט דער צייט: (אידיש) קטעים לפרשת השבוע מתוך הספר, בהוצאת ישיבת

"אהלי תורה", ניו-יורק.

דבר תורה: (אידיש) דף שבועי לילדים, היו"ל על-ידי מוסד חינוך "אהלי תורה", ניו-יורק.

כמו-כן ניתן להוריד באתר את "קונטרס בית רבינו שבבבל"

ושיחת ש"פ שופטים ה'תשנ"א

מדור מיוחד לספרים וחברות באנגלית בעניני גאולה ומשיח!

האתר מנוהל ע"י הרה"ת ר' יוסף-יצחק הלוי שגלוב

וכתובתו: <http://www.moshiach.net/blind>

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

מזכירה כאן בקצרה, לפחות, "שהיה אברהם עובד אלקים או צדיק תמים" כהקדמה ל"ויאמר ה' אל אברהם...¹¹? כפי שאנו מוצאים אצל נח, שלפני דברי ה' אליו בתחילת פרשת נח¹², מקדימה התורה ומספרת בראש הפרשה¹³ "נח איש צדיק..." ואף לפני כן, בסוף פרשת בראשית¹⁴, נאמר "ונה מצא חן בעיני ה'".¹⁵

על-אחת-כמה-יוכמה לגבי אברהם, אשר במדרשי חז"ל מסופר בהרחבה אודות מעלתו הנשגבה וצדקותו, ואודות עבודתו את ה' במסירות נפש אף בהיותו עדיין באור כשדים ובחרן, שזוהי ההקדמה והגורם¹⁶ לדברי ה' "לך לך...¹⁷" – ולמרות כל זאת אין התורה שבכתב מזכירה דברים אלו כלל¹⁸, ואפילו אינה מציינת שאברהם היה נבדל מכל שאר משפחתו! בסוף פרשת נח מוזכר אברהם רק כאחד מבני משפחת תרח¹⁹.

שלא הי' כאן הודעת גמול בשביל קיום הציווי של עובדת הארץ – מדוע נאמר "לך גו' ואעשך לגוי גדול גו'", לשון המורה על גמול ושכר?

(11) וראה גם בחי' (ועד"ז באברבנאל) נח יא, כה; פרשתנו יב, א (בסופו). ותירוץו של הבחיי – שהזכיר מעלת אברהם ברמז במלת "אור כשדים" צע"ג, שהרי בזה הודגשו הרן ותרח.

(12) נח ו, יג. (13) שם, ט.

(14) בראשית ו, ח.

(15) אלא דשם אינו דומה כ"כ לנוד"ד (ובפרט לדעת הרמב"ן), כיון דשם הוא הקדמה לא רק לדבור ה' "כ"א גם ובעיקר לטעם הצלתו מן המבול. וראה מפרשי התורה ס"פ בראשית.

(16) גם לדעת הרמב"ן, דהרי אמר לו שילך לא"י כי שם יוכל להמשיך בעבודתו וקריאת בני אדם לשם ה' כמו שעשה לפניו.

(17) ראה מו"ג שם.

(18) ראה גם תו"א פרשתנו (יא, ג); תו"ח שם (פג, ד ואילך) – מה שלא נאמר כלל בתורה ממעשיו של אברהם בהיותו בחור". וראה ספר הערקים חב"ד ערך אברהם אבינו (ע' עג ואילך) ובהנסמן שם.

(19) כי אף שהובא זה בפרש"י ס"פ נח (יא, כה. לב) – והרי רש"י מפרש פשוטו של מקרא – ה"ו בכלל תושבע"פ (ולא תושב"כ) ובה – מדרש אגדה, ולא רבותיו פירשו וכיו"ב.

ולענין – לכללות פרש"י עה"ת – חידוש בשו"ע אדה"ז

א. "לך לך" – ללא הקדמה:

פרשתנו פותחת בדברי ה' אל אברהם¹ "לך מארצך וממולדתך... ואעשך לגוי גדול...". הרמב"ן² מתעכב על כך, ומבאר, שה"פרשה לא בארה כל הענין, כי מה טעם שיאמר לו הקדוש-ברוך-הוא עזוב ארצך והיטיבה עמך טובה שלא היתה כמוהו בעולם מבלי שיקדים שהיה אברהם עובד אלקים או צדיק תמים... ומנהג הכתוב לאמר התהלך לפני³ ותשמע בקולי והיטיבה עמך, כאשר בדוד⁴ ובשלמה⁵, וכענין התורה כולה אם בחוקותי תלכו⁶, אם שמוע תשמע בקול ה' אלקיך⁷, וביצחק אמר⁸ בעבור אברהם עבדי, אבל להבטיחו בעבור יציאה הארץ אין בו טעם".

והוא מסביר, שהטעם לכך הוא, משום שאנשי אור כשדים גרמו לו "רעות רבות על אמונתו בקדוש-ברוך-הוא" והוא נמלט מהם "ללכת ארצה כנען ונתעכב בחרן, אמר לו לעזוב גם אלו ולעשות כאשר חשב מתחלה, שתהיה עבודתו לו, וקריאת בני האדם לשם ה' בארץ הנבחרת ושם יגדל שמו ויתברכו בו הגויים ההם". לא כפי שהיה "באור כשדים שהיו מבזין ומקלליו אותו ושמו אותו בבור או בכבשן האש"⁹. והוא ממשיך ואומר "אבל התורה לא תרצה להאריך בדעות עובדי עבודת גלולים ולפרש הענין שהיה בינו ובין הכשדים באמונה כאשר קצרה בענין דור אנוש וסברתם בעבודת גלולים שחשדו".

אך עדיין אין זה חלק¹⁰: מדוע אין התורה

(1) יב, א ואילך.

(2) שם, ב.

(3) וכלשון הכתוב פרשתנו יז, א.

(4) ראה מ"א ב, ג"ד. דה"א כב, יא ואילך. כה, ז. ועוד.

(5) ראה מ"א שם ג, יג"ד.

(6) ר"פ בחוקותי (כו, ג).

(7) תבוא כה, א. ועד"ז לפני מ"ת – בשלח טו, כו.

(8) תולדות כו, כד. וראה גם לפני"ז שם, ה.

(9) ראה גם מו"ג ח"ג פכ"ט. רמב"ם שבהערה 22.

(10) גם בגוף תירוץו של הרמב"ן צלה"ב: לפי דבריו

ב. יחודו של יהודי – בבחירת הקדוש־ברוך־הוא

ויש לומר שההסבר לכך הוא:

תחלתו של עם ישראל היא מאברהם אבינו, שהיה היהודי הראשון, אחד היה אברהם²⁰, ואצל אברהם עצמו התחיל יחודו משאר בני אדם שבארץ מולדתו, ואפילו מבית אביו – ב„ויאמר ה' אל אברם לך לך“, כנאמר בתחלת פרשתנו.

בכך שהתורה מתחילה את הסיפור אודות יחודו של אברהם אבינו ב„ויאמר ה' אל אברם...“, למרות שכבר זמן רב לפני כן²¹ „הכיר אברהם את בוראו“ והתקרב אל ה', והוא פרסם „לכל העולם שיש שם אלוהים ולו ראוי לעבוד“²², עד כדי מסירות נפש עוד בהיותו באור כשדים²³, בכך מדגישה התורה את מהותו של אברהם, ושל כל יהודי:

אצל כל העמים האחרים כרוכה התקרבותם לבורא העולם בשכלם והכרתם בבורא, ועל ידי כך הם מתקשרים אל הקדוש־ברוך־הוא ומקיימים את מצוותיו, אך אצל עם ישראל מתבסס עיקר קירובם לאלוהים ומציאותם כיהודים בכך שהקדוש־ברוך־הוא בהרבה, כלשון חז"ל²⁴, „ועכשיו קרבנו המקום לעבודתו“²⁵, „קרבנו המקום לו והבדילנו מהאומות וקרבתו ליחודו“²⁶, ולא בכך שהם

מצד עצמם מתעלים להכרה בבורא עולם ולהתקשרות אליו.

ומכיוון שהדבר מגיע מצד הבורא, מובן, שבני ישראל אינם רק סוג נוסף בבריאה הדומה לנבראים אחרים שנעשה קרוב יותר אל הקדוש־ברוך־הוא, אלא הם מהות שונה לחלוטין.

כי כל הנבראים נשארים במציאותם כנבראים, ואילו בני ישראל הם במהותם ענין של אלוהים בבריאה, כי לא רק נשמתם היא „חלק אלוהים ממעל ממש“²⁷ אף בהיותם למטה, אלא אף על גופם נאמר²⁸, „ובנו בחרת מכל עם ולשון“, שהקדוש־ברוך־הוא בחר בבני ישראל, בגופם²⁹.

ודומה לכך ההבדל בין מצוות בני נח לבין המצוות שנצטוו בני ישראל. אין זה הבדל כמותי בלבד – שבע או תרי"ג מצוות – אלא זהו ההבדל איכותי ומהותי³⁰:

מצוות בני נח קשורות בעיקר לענייני ישוב עולם³¹, וזיכור האדם, שמין המדבר יהיה כראוי, ועולם יתנהל כראוי. שלמותו של העולם ושל מין המדבר מושגת על ידי שבני נח מקיימים את מצוותיהם, ולכן מצוות בני נח הן כאלה הניתנות לקיום אפילו לפי „הכרע הדעת“³²:

לעומת זאת, מצוותיהם של בני ישראל אינן

שקאי על קירוב דאברהם, שהרי זהו הסיום ד„מתחיל ומספר שבתחלה היו אבותינו בימי תרח ומלפניו כופרים כו.“ אבל י"ל שקאי על הקירוב בזמן גאולת מצרים – ראה לקו"ש [המתורגם] ח"ז ע' 87 ואילך ובהערות שם.

(27) תניא רפ"ב

(28) נוסח ברכת אהבת עולם. וראה שו"ע אדה"ז או"ח סי' ס' ס"ד (ממג"א שם) שכשיאמר ובנו בחרת (מכלל עם ולשון) יזכור מ"ת.

(29) תניא פמ"ט (סט, סע"ב ואילך).

(30) ראה לקו"ש [המתורגם] ח"ה ע' 159 ואילך. חט"ז [המתורגם] ע' 161. ובכ"מ.

(31) ראה ישע' מה, יח.

(32) לשון הרמב"ם הל' מלכים ספ"ח. אלא דשם מבאר דבכדי להיות מחסידי אה"ע (שיש להם חלק לעוה"ב) צריך שיקבל אותן ויעשה אותן מפני שצוה בהן הקב"ה בתורה והודיענו ע"י משה רבינו ולא „מפני הכרע הדעת“. ולהעיר מב' הגירסאות בסיום לשון הרמב"ם שם „ולא מחכמיהם“, אלא מחכמיהם – ראה לקו"ש ח"כ ע' 141. ואכ"מ.

לעילוי נשמת

ר' נתנאל ב"ר אפרים ע"ה נסים

נפטר ביום ט"ז סיון ה'תשס"ה

ת. נ. צ. ב. ה.

ולזכות

זוגתו מרת דבורה תח"י נסים

לאורך ימים ושנים טובות עד ביאת גואל צדק, ומתוך בריאות הנכונה

נדפס ע"י ילדיהם

ר' עמוס וזוגתו מרת רישא שיחיו נסים

ר' אפרים וזוגתו מרת מריטה שיחיו נסים

ר' דוד וזוגתו מרת אורה שיחיו בורק

או"ח סרפ"ה ס"ב (ממג"א שם סק"ג) „פרש"י שהוא בנוי על יסוד התלמוד“!

(20) יחזקאל לג, כד.

(21) ע"פ המבואר בפנים, יומתק מה שרק בפרשתנו (לאחר שנאמר בתורה יחודו של אברם „ויאמר ה' אל אברם לך לך“) מפורש (יב, ה ובפרש"י) „ואת הנפש אשר עשו בחרן – שהכניס תחת כנפי השכינה“, ולא נאמר זה קודם. וראה לקו"ש שבהערה 37 (הערה 13 שם).

(22) רמב"ם הל' ע"ז פ"א ה"ג.

(23) רמב"ם שם. וראה גם מו"נ שם. רמב"ן שם פרש"י נח (יא, כח) מ"מ"א. ועוד.

(24) הגש"פ.

(25) ולהעיר מנחמ"ט ז, „אתה הוא ה"א אשר בחרת באברם והוצאתו מאור כשדים גו"י. ומשמע שהבחירה באברם היתה באור כשדים – לפני האמירה ד„לך לך גו"י. וראה לקמן פרשתנו (טו, ז) „אני ה' אשר הוצאתיך מאור כשדים“. וראה ראב"ע ס"פ נח. רמב"ן בחיי ואברבנאל שם ובריש פרשתנו. של"ה רעו, א. ועוד.

(26) לשון הרמב"ם הל' חו"מ פ"ז ה"ד. ומשמע לכאורה

וקיים⁴⁰ את הציווי⁴¹.

ג. "מעשה אבות סימן לבנים"

תורה מלשון הוראה⁴². הכוונה בכך היא, שכל ענין בתורה אינו רק הוראה לגבי לימוד וידיעת האדם, אלא זוהי הוראה לכל יהודי ויהודי בכל הדורות לגבי התנהגות בפועל ממש.

ובמיוחד לגבי האבות – כיוון ש"מעשה אבות סימן לבנים"⁴³, וכפי שמסביר הרמב"ם⁴⁴ בהרחבה, שהתורה מרחיבה אודות "סיפור המסעות... ושאר המקרים" של האבות, כדי להסיק מכך לקחים לגבי התנהגותם של הבנים.

לפי זה מובן בענייננו: כאשר מספרת התורה שעיקר ה"צוותא" והחיבור של אברהם אל הקדוש־ברוך־הוא מתחיל בציווי ה' "לך... אין הכוונה לספר זאת רק כדי להבהיר את מהותו של היהודי, ואת מהות המצוות, אלא זוהי הוראה בפועל לגבי היסוד וההתחלה בקירובו של היהודי אל הקדוש־ברוך־הוא.

ד. עיקר – קיום המצוות בפועל

יתכן סברא, שכדי שיהודי יוכל להתחיל לקיים מצוות ולהתקרב אל הקדוש־ברוך־הוא, הוא צריך בראש ובראשונה ללמוד אודות יהדות, אודות הלכות התורה ומצוותיה, ובמיוחד אודות הקדוש־ברוך־הוא, אודות הקשר שלו אל העולם בכלל ואל ישראל בפרט. עליו לדעת את משמעות המצוות

קשורות רק לזיכור האדם³³ והעולם, אלא מהותן העיקרית היא – "צוותא וחיבור"³⁴ עם הבורא, ומשום שהנבא והבורא אינם ניתנים להשוואה כלל, הרי מובן, שכשם שמציאות הנבא אינה תוספת מקום לעומת הבורא, גם עבודתו אינה תוספת מקום, וה"צוותא" אינה נוצרת על ידי זיכורו והתעלותו של האדם, על ידי ידיעתו והכרתו השכלית באלקות, או על ידי איזשהו רגש ועבודה נעלית של האדם, אלא על ידי כך שהקדוש־ברוך־הוא בחר בהם וציווה מצווה אלו. כלומר באמצעות ציווי ה' וקיומו³⁵.

ואת זאת מדגישה התורה כבר אצל היהודי הראשון, אברהם אבינו, שיחודו (כיהודי) ומעלתו אינם מתחילים (בתורה – מעשה אבות) במעלותיו המיוחדות שלו – בהקרבנו לאלוקות על ידי עבודתו ובכח עצמו, שכבר היה לו לפני כן, אלא³⁶ ב"ויאמר ה' אל אברם לך..."³⁷, בכך שהקב"ה מבדיל ומיוחד אותו³⁸. דביקותו בקב"ה, כפי שמתואר בתורה, התחילה כאשר נצטווה על ידי הקב"ה³⁹.

(33) לצרף בהם את הבריות – תנחומא שמיני ו"ח. ב"ר רפדמ"ד. ושי"נ (וראה מ"ג ח"ג פכ"ו). וראה ע"ד המבאר בפנים – לקו"ש [המתורגם] ח"ט ע' 197 ואילך. ושי"נ.

(34) לקו"ת בחוקותי מה, ג. ובכ"מ.

(35) ראה באריכות משל כ"ק מו"ח אדמו"ר (ד"ה רבי אומר ש"ת ספ"א ואילך. ד"ה ביום השמיע' השי"ת בתחלתו. "התמים" ח"א ע' כה ואילך). נת' בלקו"ש [המתורגם] ח"ז ע' 31 ואילך.

(36) ראה גם אברבנאל ריש פרשתנו בתירוצ קושיות הרמב"ן (השאלה הד' באברבנאל), "שאברם לא התעורר בראשונה כו' בדבר השם כו' אלא מכה התפלספותו כו' ולא נכתבו... בתורה אלא דברי נביאי השם וחסידיו הדבקי בו ממה שעשו בעבודת הא"ל ובמאמרו לא מעיונם ושכלם". ע"ש.

(37) וראה לקו"ש [המתורגם] חט"ז ע' 90 ובהערות שם והתחלת ההכנה למ"ת וביטול הגזירה היא מויאמר ה' אל אברם לך לך.

(38) להעיר מנצח ישראל להמהר"ל פ"א, דלכן לא נזכרו כל מעלות אברהם לפני הדיבור ד"ויאמר ה' גו", שלא תאמר שהוא ית' בחר באברהם ובורעו אחריו בשביל מעשיהם כו' ע"ש. ושם – ע"ד החילוק בין ישראל לאה"ע. (39) והיינו דמדוגש כאן לא רק עצם ענין הבחירה בזה שהציל אותו או גם דיבר אתו, אלא בזה שנצטווה. והרי גם דיבור ה' בברית בין הבתרים ה' בחיובו בן שבעים שנה (פרש"י בא יב, מ. תורה וגמירי ע"ז ט, א) ואעפ"כ מתחיל בתורה בהציווי לך לך, שבפשוטו הכתובים ה"ז כאשר ה' אברם בן ע"ה שנה (פרשתנו יב, ד). וראה מקומות

מו.

כמדובר כמ"פ, אַז ס'איז שוין „כלו כל הקצין", און כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו האָט מודיע געווען אַז מ'האָט שוין תשובה געטאַן, און מ'האָט שוין אויך „צוגעפּוצט די קנעפּ", און לויט אַלע סימנים איז דורנו דער דור האחרון פון גלות ובמילא דער דור הראשון פון גאולה. ועפ"ז איז מובן, אַז ס'איז אַן ענין שהזמן גרמא – אַז מ'זאָל זיך גרייטן בפועל צו „לך לך מארצך גו' אל הארץ אשר אראך", תיכף ומיד ממש.

. . . ע"פ המדובר לעיל, אַז בדורנו זה במיוחד (דער דור האחרון אין גלות און דור הראשון פון גאולה) שטייט בהדגשה יתירה די עבודה פון „לך לך מארצך גו' אל הארץ אשר אראך", וקנין כל העשר ארצות – איז פאַרשטאַנדיק, אַז דאָס דאַרף זיך לכל לראש אַפּשפּיגלען אין דער עבודה מעין זה פון אידן, דורך דעם וואָס ער איז מוסיף אין לימוד התורה, ניט נאָר לויט זיינע ג' מוחין השייכים למדות, נאָר אויך ג' מוחין בעצם. וואָס דאָס איז במיוחד – דורך מוסיף זיין אין לימוד פנימיות התורה (כולל בביאור ענינים אלו דעבודת המוחין), כולל – בעניני הגאולה ומשיח צדקנו.

(משיחות שי"פ לך לך, י"א מרחשון תשנ"ב)

(1) סנהדרין צז, ב.

(2) ראה גם שיחת ח' חשוון שנה זו.

כמדובר כמה פעמים שכבר „כלו כל הקצין", וכ"ק מו"ח אדמו"ר הודיע שכבר עשו תשובה וגם את „הכפתורים כבר ציחצחו", ולפי כל הסימנים הרי דורנו הוא הדור האחרון לגלות ובמילא הדור הראשון לגאולה. ועפ"ז מובן שזהו ענין שהזמן גרמא – להתכוון בפועל ל"לך לך מארצך גו' אל הארץ אשר אראך", תיכף ומיד ממש.

...על פי המדובר לעיל, שבדורנו זה במיוחד (הדור האחרון בגלות והדור הראשון של הגאולה) ישנה הדגשה יתירה על העבודה ד"לך לך מארצך גו' אל הארץ אשר אראך", וקנין כל עשר הארצות – הרי מובן שהדבר צריך להשתקף ("אפשפּיגלען") לכל לראש בעבודה מעין זה של יהודי, על ידי שהוא מוסיף בלימוד התורה, לא רק לפי ג' המוחין שלו השייכים למדות. אלא גם ג' מוחין בעצם. שזהו במיוחד – על ידי שיוסיף בלימוד פנימיות התורה (כולל בביאור ענינים אלו דעבודת המוחין), כולל – בעניני הגאולה ומשיח צדקנו.

שבעה עשרה 25 לקו"ש חט"ז שם הערה 14. ואכ"מ.

(40) ע"פ כהנ"ל יומתק ת' הב' באוה"ח ריש פרשתנו ב"טעם שדבר ה' אליו (אל אברם) קודם הראות לו מה שלא עשה כן בכל הנבראים". עיי"ש.

(41) משא"כ באדם הראשון ונה שהציוויים להם נאמרו לאחרי שמסופר בתורה מעלתם וכו' (אדה"ר – שנברא בצלמנו גו', ויניחנו בג'ע' לעבדה ולשמרה (בראשית ב, ו"ח. טו), ונה מוכיר הכתוב צדקתו (כנ"ל בפנים ס"א)).

(42) זח"ג גג, ב. גו"א ר"פ בראשית בשם הרד"ק.

(43) ראה תנחומא פרשתנו ט.

(44) פרשתנו יב, ו. וראה לקו"ש [המתורגם] חט"ז ע' 82. ושי"נ.

יש לעורר עוה"פ (כפי שאמרתי כמ"פ) שהרבנים צריכים לפרסם הפסקי דין ש"כלו כל הקיצין", ובנוגע לתשובה (כהמשך דברי הגמרא, ואין הדבר תלוי אלא בתשובה) – כבר עשו תשובה (כפי שאמר כ"ק מו"ח אדמו"ר כמ"פ שכבר עשו תשובה, וכבר השלימו כל עניני העבודה), ועתה נשאר רק הענין דגאולה האמיתית והשלימה בפועל ממש.

... אין מה לחכות יותר, כיון שכבר סיימו כל עניני העבודה, וכבר עשו תשובה, ואין הדבר תלוי אלא בביאת משיח עצמו. – אין הדבר תלוי אלא בתשובה" הי' לפני משך זמן, אבל עכשיו (לאחרי שכבר עשו תשובה) אין הדבר תלוי אלא בביאת משיח עצמו. כל מה שצריך זה שיבוא משיח בפועל ממש, "מראה באצבעו ואומר זה", זה משיח צדקנו!

... והעיקר – שיהי' כן בפועל ממש, באופן ש"מראה באצבעו ואומר זה", ותיכף ומיד ממש, כפי שהנני חוזר ומדגיש כמ"פ שלא זו בלבד שסוף הגאולה לבוא, אלא שהגאולה עומדת כבר על סף הפתח, ומחכה לכל אחד ואחת מישראל שיפתח את הדלת ויסחוב את הגאולה לתוך החדר!!

(בעת ביקור הרה"ג מרדכי אליהו שליט"א, ו' חשוון תשנ"ב)

(1) סנהדרין צז, ב.

(2) ראה תענית בסופה. שמ"ר ספכ"ג. פרש"י בשלח טו, ב.

בכלל, ואת משמעותה של כל מצוה מסויימת וכדומה. כלומר, אפשר לחשוב, שלפני שמקיימים מצוות, יש צורך בהכנה והכשרה מתאימה של ידיעת כל הענינים על בורים. ורק לאחר מכן אפשר להתחיל ולקיים את מצוות ה' כראוי.

ולכן, גם כאשר פוגשים ביהודי שלא היה עד עתה קשר ליהדות, לא רק לקיום המצוות בפועל, אלא אף לידיעה כלשהי ביהדות שהדבר היחיד שהוא יודע היא עובדת היותו יהודי – עלולים לחשוב, שבראש ובראשונה צריך להכניס ליהדות וללמדו ענינים אשר יאפשרו לו לדעת בסופו של דבר, לאחר זמן, אודות הקדוש-ברוך-הוא ואודות התורה והמצוות, עד אשר יתעורר בו רגש לתורה ולמצוות – ואז הוא יקיים את התורה והמצוות כראוי.

נכון אמנם שאף שלפני שמבינים אסור לעכב את קיום הציווי בפועל, יש להקדים את הנעשה לנשמע⁴⁵, וממילא ידאג ודאי לכך שכך יהא גם אצל יהודי אחר – אך קיימת אצלו התחושה שבכל זאת אין זה אופן האמיתי של קיום המצוות, אלא שמאחר שעדיין אין הוא מבין ויודע דברים אלו, אסור להמתין עד שיגיע להכרה וידיעה מלאה, אבל בכל זאת עיקר קיום המצוות יהיה לאחר הידיעה וההכרה, כדלעיל.

כלפי כך באה ההוראה בפרשתנו – "ויאמר ה' אל אברם לך לך...": עדיין לא ידוע אודות מעלותיו של אברהם. ותחלת התקרבותו לה' היא "ויאמר ה' אל אברם לך לך...". – לבצע בפועל את ציווי ה'⁴⁶.

ולא זו בלבד שזוהי הפעולה הראשונה מבחינת הזמן, אלא זהו העיקר בעבודת ה'

(45) שבת פח, א ואילך.

(46) עפ"י המבואר בפנים יומתק מה שאברהם הוא אב לגרים (ראה רמב"ם הל' ביכורים פ"ד ה"ג ובהגמטן שם. ביכורים רע"ב פ"א מ"ד) – כי קירוב אברהם לאלקות כפי שמשופר בתשוב"כ, הוא כמציאות חדשה בלי שום הקדמה לפניו, וכמו גר שבא להתגייר (ולהעיר מגבורות ה' להמחר"ל פ"ה).

ה. הקשר אל הקדוש-ברוך-הוא על ידי קיום מצוות

כשם שהדברים אמורים לגבי ישראל באופן כללי, כך גם לגבי כל יהודי בעבודתו הפרטית:

כאשר יהודי שומר תורה ומצוות יש לו ידע בנגלה שבתורה ובפנימיות התורה, ויש לו הכרה שכלית בבורא העולם, עד שיגיע לאהבה ויראה – הרי כאשר הוא מגיע לקיום מצות ה', עליו לדעת, שראשית העבודה ועיקרה ושרשה⁴⁷ היא התחושה שהוא הולך לקיים את ציווי ה' – כנאמר בנוסח הברכה של כל המצוות, "אשר קדשנו במצוותיו וצונו"⁴⁸, ובאופן ש"אילו נצטווה לחטוב עצים"⁴⁹ הוא היה עושה זאת באותה מסירות נפש. עליו לחוש שהקשר שלו אל הקדוש-ברוך-הוא מתבסס עתה על קיום מצוה בפועל.

כל המעלות האחרות בעבודתו הן רק בגבולות הנברא⁵⁰, ודוקא באמצעות קיום

(47) ראה תניא רפמ"א.

(48) ולהעיר מעטרת ראש בסופו (נח, ב ואילך) בענין מעשה המצוות וכוונתן. ובכ"מ "ד"ה בששה"ק תער"ב ספ"ד. וטהר לבנו תפ"ח פ"א. סה"מ קונטרסים ח"א רכג, א"ב. לקו"ש [המתורגם] ח"ד ע' 172) – ע"ד הכוונה הכללית או הפרטית שבמצוות.

(49) לקו"ת שלח מ, א. ובכ"מ.

(50) והיינו הכרת ה' ואהי"ו מצ"ע, בלי ענין המצוה שבהן. וכמו שהי' אצל אברהם (לפני שנצטווה לך לך). אבל מצד הציווי הרי אדרבה "אין ערך ודמיון כלל בין הארת והמשכת אור א"ס ב"ה שהוא פנימיות רצונו ית'.. המאירה ומלוכשת במצות מעשיות ממש.. לגבי ההארה והמשכת אור א"ס ב"ה המאירה ומלוכשת בכוונת המצות מעשיות שהאדם מתכוין בעשייתן כדי לדבקה בו ית' ע"י קיום רצונו שהוא ורצונו אחד.. ולא מדביקות המחשבה ושכל האדם בו ית' היא מצד עצמה למעלה מדביקות קיום המצות מעשיות בפועל ממש.. אלא מפני שזהו ג"כ רצונו ית' לדבקה בשכל ומחשבה וכוונת המצות" (תניא פל"ח – ג, ב ואילך) – ע"ש באורך. וראה שם פל"ח (מד, סע"א ואילך).

מצוות ה', היהודי⁵¹, נכלל באור ה' ורצונו ומיוחד בו ביחוד גמור⁵².

1. התכלית – הארץ אשר אראך

לפי זה מובן מדוע ענין זה (שהתקשרות האמיתית של היהודי עם הקדוש-ברוך-הוא נעשית מצד ציווי ה' ובאמצעות קיום הציווי על ידי היהודי) נכלל בדברי הקדוש-ברוך-הוא "לך לך מארצך וממולדתך ומבית אביך":

זוהי משמעות הציווי "לך לך מארצך וממולדתך ומבית אביך". כמבואר במספר מקומות⁵³: "לך לך מארצך" – לך והתרחק מרצונותיך ("ארץ" מלשון רצון), וממולדתך – ומהרגליך (ומדות), ומבית אביך – מן הכחות השכליים, המוחין (אב, חכמה)

– אמנם, אצל יהודי המתנהג כראוי, כל רצונותיו וכוחותיו הנפשיים חדורים בקדושה ובאלקות, בדומה לאברהם אבינו אף לפני הליכתו, אך למרות זאת הדרך להתאחד עם הקדוש-ברוך-הוא היא דוקא על ידי יציאה מן המציאות העצמית, אפילו שהיא מציאות של קדושה – ומהי המטרה של "לך לך"? – "הארץ אשר אראך": ביצוע הרצון (ארץ) שמדאה הקדוש ברוך הוא.

לפי זה ניתן לתרץ את שאלתו של הרמב"ן, שהובאה לעיל בסעיף א': מדוע מובטח שכר כזה רק עבור קיום ציווי ה' – יציאה מארצו בלבד?

התשובה היא, משום שבאמצעות קיום ציווי זה מושגת התכלית העיקרית של מצוות. עצם הקיום של ציווי ה' הוא התכלית והוא מביא לידי שלמות השכר.

וכיוון שעיקר שלמותה של מצוה, מלשון צוותא וחיבור⁵⁴, היא קיום המצוה משום ציווי

51 לא רק "נשמתו שהיא נפשו האלקית עם שני לבושי הפנימיים לבדם שהם כח הדבור והמחשבה" שזה נעשה ע"י עסק התורה, וע"י קיום "מצות מעשיות הנעשים ע"י הגוף ממש (ש)אז כח הגוף ממש שבעש"ו נכלל באור ה' כו" (תניא שם, סע"ב ואילך).

52 תניא שם (מה, א).

53 ראה סד"ה לך תש"ה. ועוד. לקו"ש ח"כ ע' 59. וש"נ. ולהעיר ג"כ מכש"ט ד, סע"ד ואילך (הוצאת קה"ת) בשם הר"ס"ג (וראה לקו"ש [המתורגם] ח"ב ע' 341).

ה', ולא משום רצון האדם – לכן נותן הקדוש-ברוך-הוא גם טוב ושכר "שלא היה כמוהו בעולם" – מעל גדרי העולם.

2. גדלות האמיתית על ידי דביקות בבוא

ויש לומר, שענין זה נרמז גם במהותו של השכר – הברכות.

לא זו בלבד שבברכות מודגש שהכל בא מאת ה': "ואעשך לגוי גדול ואברכך ואגדלה שמך", לא בלשון נפעל "והיית לגוי גדול..."⁵⁴, אלא אף תוכן הברכות הוא גדלות – "גוי גדול", "ואגדלה":

הגדלות אמיתית היא רק אצל הקדוש-ברוך-הוא⁵⁵. אצל הנבראים כשלעצמם אין גדלות אמיתית⁵⁶, והגדלות שבבריא – "ואעשך לגוי גדול ואגדלה שמך", באה על ידי דביקות בבוא.

כך גם בביטויים האחרים של הברכה, המבטאים שאברהם מתאחד עם הקדוש-ברוך-הוא, ומשום כך "והיה ברכה", כפי שמבאר רש"י "הברכות נתונות בידך, עד עכשיו היו בידך, ומעכשיו אתה תברך את אשר תחפוץ", ואף יותר מכך: "ואברכה מברכך ומקללך אאר", שברכה לאברהם גורמת ממילא את ברכת ה' למברך, וכך להיפך.

ועל ידי עבודה באופן זה של "לך לך מארצך וממולדתך ומבית אביך" אצל כל אחד בעבודתו הרוחנית, יקויים "אל הארץ אשר אראך" כפשוטו – הקדוש-ברוך-הוא

54 וע"ד פרשתנו יו, ד: והיית לאב המון גוים. 55 כי "גדול" באמת מורה על בל"ג – ראה שער היחוד והאמונה פ"ד "הגדול .. לאין קץ ותכלית .. כי גדול ה' כו". ולהעיר מהחילוק דגדולה וחסד (לקו"ת עקב יו, סע"ד ואילך. ובארוכה – אה"ת וירא צ, א ואילך. ועוד).

56 וע"ד המבואר במ"א (ראה לקו"ש [המתורגם] ח"י ע' 122. וש"נ) בהטעם ע"י שמאך – מאד שלך – מעורר "מאד" שלמעלה, בל"ג האמיתי (תו"א מקץ לט, ריש ע"ד. סהמ"צ להצ"צ שרש מצות התפלה פט"ו. ועוד) כי נבראים שהם בעצם מוגבלים – אא"פ להיות בהם מצ"ע בל"ג, ו"בא" מה"מאד" שלמעלה – והרי אמיתית "גדול" מורה על בל"ג, כנ"ל הערה שלפנ"ו. ועד"ו נתבאר (לקו"ש שם. וש"נ) בנוגע לבחי' "אמת" שבנבראים.

מביא את היהודים אל ארץ ישראל, ושם תהיה גדלות ו"שלמות הארץ", ואף "ירחיב ה' אלקיך את גבולך"⁵⁷ – כולל ארץ "קניני קניזי וקדמוני"⁵⁸

ויש לומר שגם אותם נתן⁵⁹ הקדוש-ברוך- (משיחות ש"פ לך ואחש"פ תשמ"א ש"פ נח תשמ"ג)

57 ראה יב, כ וספרי שם. שופטים יט, ח ופרש"י שם. רמב"ם הל' רוצה ושמירת נפש פ"ח ה"ד. 58 פרשתנו טו, יט. וראה פרש"י שם (הובא בהערה הבאה).

59 לכאן כ"ה לפי פשוט הלשון בהברית (שם, יח) "לזרעך נתתי" (וממשיך בפסוק שלאח"כ "את הקניני גו"). ובב"ר פמ"ד, כב: מאמרו של הקב"ה מעשה [אלא שע"פ פשש"מ (פרש"י שם) "באילו היא עשוי" (ראה בארוכה לקו"ש [המתורגם] חט"ו ע' 218 ואילך. וש"נ) – גם ה' ארצות].

ומ"ש בפרש"י שם, יט (מב"ר ספמ"ד) "עשר אומות יש

לזכות

כ"ק אדוננו מורנו ורבינו

מלך המשיח

ויה"ר שע"י קיום הוראת

כ"ק אדמו"ר מלך המשיח (בשיחת ב' ניסן ה'תשמ"ח)

להכריז יחי, יקויים הבטחתו הק',

שההכרזה תפעל 'ביאת דוד מלכא משיחא'

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח

לעולם ועד